

Zastrzeżenie numeru PESEL ważną usługą dla obywateli - funkcjonalność mObywatela

Aplikacja mObywatel jest bezpłatnym systemem oferującym dostęp do cyfrowych usług urzędowych oraz elektronicznych dokumentów. Pozwala on między innymi na legitymowanie się (mDowód) z wykorzystaniem własnego smartfona w urzędach, bankach, na poczcie, u notariusza, czy nawet w komisji wyborczej.

Aplikacja została uruchomiona w październiku 2017 roku. Najpierw możliwość z jego skorzystania otrzymali posiadacze smartfonów z systemem operacyjnym Android. Wersja na smartfony z systemem iOS została udostępniona w styczniu 2018 roku. Obecnie funkcjonuje kolejna wersja aplikacji, czyli mObywatel 2.0, która umożliwia skorzystanie z usług administracji publicznej i nie tylko pozwala zaoszczędzić czas, ale także zrobić to znacznie prościej. Przy okazji warto dodać, że z mObywatela 2.0 można także skorzystać w przeglądarce w tablecie czy laptopie.

Administracja rządowa zapewnia, że aplikacja spełnia wszystkie światowe standardy bezpieczeństwa. Zastosowane zostały między innymi dwuetapowa weryfikacja tożsamości czy biometria.

Jakie dane pobiera mObywatel?

Aplikacja jest tak skonstruowana, że automatycznie pobierze imiona, nazwiska, daty urodzenia, numer PESEL (z rejestru PESEL). Z kolei zdjęcie, datę ważności, numeru dowodu i informację, kto wydał dokument - z Rejestru Dowodów Osobistych.

Jeżeli zdecydujemy się na to, aby dodać do plastikowego dokumentu także wersję elektroniczną wraz z dostępem do wielu innych e-usług urzędowych, należy pobrać aplikację mObywatel na smartfon. W tym celu należy wykonać następujące czynności:

- należy założyć Profil Zaufany (np. poprzez stronę rządową pz.gov.pl)
- w sklepie z aplikacjami App Store lub Google Play na swoim smartfonie należy odszukać, a następnie zainstalować aplikację mObywatel,
- zalogować się do aplikacji za pomocą Profilu Zaufanego, możliwe jest też logowanie przez bank, albo przez aplikację mojeID,
- następnie należy zapoznać się z regulaminem,
- należy kliknąć w przycisk „Dodaj swój pierwszy dokument” i wybrać z listy ten, który Cię interesuje. Najprościej będzie zacząć od dokumentu o nazwie mObywatel - to właśnie będzie Twój elektroniczny dowód osobisty,
- potwierdzić swoją tożsamość, ponownie logując się przez bank lub Profilem Zaufanym (mojeID),
- w ten sam sposób użytkownik dodaje następne dokumenty, które chce mieć w formie elektronicznej dostępne na swoim smartfonie.

Logowanie do serwisu mObywatel

Otwarcie aplikacji jak i każdorazowa zmiana na profilu muszą być zatwierdzone za pomocą danych do logowania. Jak to zrobić?

- za pomocą kodu PIN,
- ustalonym wcześniej hasłem,
- biometrią, czyli przy użyciu odciska palca lub rozpoznawania twarzy.

Jeśli chcemy się poczuć naprawdę bezpiecznie, to specjaliści zalecają ustawienie uwierzytelnianie dwuetapowe i silne hasło. **Hasło powinno być odpowiednio długie i zawierać cyfry i znaki specjalne.** Pomocne mogą okazać się gotowe generatory oraz tzw. menedżerowie haseł. Nie musimy się obawiać sytuacji w której **zdarzy nam się zwyczajnie zapomnieć tych danych.** W takiej sytuacji na ekranie logowania aplikacji mObywatel należy przycisnąć „Zapomniałem hasła” i wówczas rozpoczynamy procedurę jego resetowania. To pozwoli na nam na nowo uruchomić i aktywować usługę.

Jakie funkcje posiada aplikacja mObywatel?

Aplikacja mObywatel jest przydatna dla wszystkich, dużych rodzin, dla uczniów, pacjentów idących do lekarza czy apteki, a także dla kierowców. Funkcji w aplikacji w najnowszej jego odsłonie jest bardzo wiele, ale najważniejsze z nich to między innymi:

- bezpieczne pobieranie i okazywanie swoich danych (mDowód),
- zastrzeżenie numeru PESEL (odwołanie zastrzeżenia),
- realizowanie eRecept bez podawania numeru PESEL,
- potwierdzanie uprawnień kierowcy, czy sprawdzanie swoich punktów karnych,
- szybkie i skuteczne logowanie do e-Urzędu Skarbowego (a tam m.in. rozliczyć PIT),
- realizowanie zniżek, korzystanie z przywilejów dla dużych rodzin,

- potwierdzanie szczepienia przeciwko COVID-19,
- okazywanie i sprawdzanie danych samochodu,
- korzystanie z mLegitymacji szkolnej lub studenckiej,
- podróżowanie po Europie z dokumentem pobytowym Diia.pl (dla Ukraińców),
- potwierdzanie zniżek na przejazdy kolejną,
- potwierdzanie uprawnień emeryty/rencisty,
- umówienie się na e-wizytę w ZUS,
- informowanie o zdarzeniach, które mogą źle wpływać na środowisko.

Aplikacja cały czas jest aktualizowana i są dodawane nowe funkcje o których media, jak i odpowiednie urzędy często informują, dlatego warto śledzić uważnie informacje na ten temat.

Zastrzeżenie numeru PESEL

Aplikacja mObywatel daje użytkownikom możliwość zastrzeżenia numeru PESEL. Stało się to możliwe dzięki Ustawie z dnia 7 lipca 2023 roku „o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia niektórych skutków kradzieży tożsamości wprowadza możliwość zastrzeżenia numeru PESEL”, przez co rozumie się zamieszczenie w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL prowadzonym przez ministra właściwego do spraw informatyzacji informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL. Ma to na celu uchronienie przed negatywnymi skutkami, takimi jak między innymi **zaciągnięcie zobowiązań w przypadku kradzieży tożsamości.**

Aplikacja mObywatel pozwala nie tylko na zastrzeżenie numeru PESEL, ale również na jego wycofanie. W aplikacji sprawdzić można historię zastrzeżeń oraz weryfikacji w rejestrze. Poza tym, dzięki powiadomieniom używając aplikacji możemy dowiedzieć się o: weryfikowaniu statusu numeru PESEL, cofnięciu zastrzeżenia numeru PESEL czy automatycznym zastrzeżeniu numeru PESEL.

Jak to wygląda to w praktyce? **Zastrzeżenie numeru PESEL** w czterech krokach w aplikacji mObywatel:

1. zaloguj się do aplikacji mObywatel,
2. Na liście usług wyszukaj: Zastrzeż PESEL,
3. Naciśnij na przełącznik służący do zastrzegania,
4. Potwierdź, że chcesz zastrzec swój PESEL.

Zarówno zastrzeżenie numeru PESEL jak i jego cofnięcie są natychmiastowe i odbywają się w czasie rzeczywistym, nawet w nocy jak w dni wolne od pracy.

Warto pamiętać, że z **zastrzeżonym numerem PESEL nadal możesz**: zarejestrować się do lekarza, zrealizować receptę, wypłacić środki w bankomacie, zlecić przelew bankowy, korzystać z profilu zaufanego, wyjechać za granicę czy załatwić sprawę urzędową.

Natomiast **zastrzeżenie będzie trzeba cofnąć jeśli będziesz chciał**: utworzyć nowych rachunek bankowy, wziąć kredyt lub pożyczkę, kupić coś na raty, podpisać akt notarialny, otrzymać kopię swojej karty SIM, wypłacić w placówce bankowej większą kwotę pieniędzy (zastrzeżenie trzeba cofnąć przed zleceniem bankowi odpowiedniej dyspozycji).

Warto pamiętać, że od 1 czerwca 2024 r. wszystkie instytucje finansowe w tym banki mają obowiązek sprawdzania rejestru PESEL. W przypadku jeżeli udzielą one pożyczki lub kredytu jakiejś osobie pomimo zastrzeżonego numeru PESEL, to nie będą mogły dochodzić z tego tytułu należności.

W przypadku wątpliwości i problemów z zastrzeżeniem lub cofnięciem zastrzeżenia numeru PESEL można napisać na adres e-mail: zastrzezenie-pomoc@cyfra.gov.pl lub zadzwonić pod numer +48 422 535 460.

Artykuł przygotowany w ramach kampanii edukacyjnej realizowanej przez Fundację Warszawski Instytut Bankowości pod patronatem Ministerstwa Cyfryzacji pn. „@ktywnie w sieci”, trwającej w terminie 10.10.-10.12.2024 r.